

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3016/2019. (I. 7.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 136. § (2) bekezdése és a 136/A. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.
2. Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.IV.20.601/2017/5. számú ítélete alaptörvény-ellenessége megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője, dr. Palotás Csongor ügyvéd (Palotás Csongor Ügyvédi Iroda, 1082 Budapest, Üllői út 54–56.) útján alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, amelyben az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdésére hivatkozva kérte a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 136. § (2) bekezdése, valamint a régi Pp. 136/A. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és az adott ügyben való alkalmazásának kizárását.
- [3] Kérte továbbá az indítványozó – ugyancsak az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdésére hivatkozással – az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában a Kúria Pfv.IV.20.601/2017/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [4] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege az ügyben előterjesztett beadvány és a bíróságok által hozott határozatok alapján az alábbiakban összegezhető.
- [5] 1.2. Az indítványozó ellen személyiségi jogsértések miatt indult perben (alapügy) az illetékes törvényszék idéző végzése „nem kereste”, ideiglenes intézkedés tárgyában hozott végzése „ismeretlen”, újabb idéző végzése „nem kereste” jelzéssel érkezett vissza a bíróságra. A bíróság felhívására a felperes a Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala általi igazolást nyújtott be, amely szerint az alperes bejelentett lakcíme megváltozott – az időpontok összehasonlítása alapján – már a keresetlevél előterjesztése előtt.
- [6] A „nem kereste” jelzésre hivatkozással az elsőfokú bíróság az indítványozóval szemben bírósági meghagyást bocsátott ki, amelyet tartalmazó jegyzőkönyvet már a felperes által a tárgyaláson bejelentett helyes címre kézbesített, ahonnan az is „nem kereste” jelzéssel érkezett vissza. Nem tértivevényes postai levélben értesítette a bíróság az indítványozót a bírósági meghagyás kibocsátásáról. A felperes bírósági meghagyás kiegészítése iránt kérelmet terjesztett elő. A bíróság tárgyalást tűzött ki, amelyen az indítványozó szabályszerű idézés ellenére nem jelent meg. A bírósági meghagyás ellen az indítványozó nem élt ellentmondással, így az jogerőre emelkedett. Az indítványozó később többször nyújtott be kérelmet a kézbesítési vélelem megdöntése iránt, sikertelenül.
- [7] 1.3. Az indítványozó ezt követően az alapperben első fokon eljáró törvényszék ellen kártérítés iránt indított keresetet a per tisztességes lefolytatásának és észszerű befejezése követelményeinek sérelme miatt. A törvényszék a keresetet elutasította. Az Ítéletábra az elsőfokú ítéletet hatályában fenntartotta, a Kúria Pfv.IV.20.601/2017/5. számú ítéletével pedig a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [8] A Kúria ítéletében megállapította miszerint a kártérítés megállapításának egyik konjunktív előfeltétele a régi Pp. 2. §-ra alapozott igény esetében, hogy a sérelem jogorvoslati eljárásban ne legyen orvosolható. A Kúria egyetértett a jogerős ítélettel abban, hogy az ellentmondás a bírósági meghagyás vonatkozásában érdemi jogorvoslatnak minősül, hiszen amennyiben határidőben ellentmondás érkezik a régi Pp. 136/A. § (1) bekezdése alapján

a bírósági meghagyást kibocsátó bíróság a per tárgyalására új határnapot tűz ki, amely során lehetőség nyílik az alperes érdemi előadásainak megtételére, illetve a bizonyításra is. Önmagában az a körülmény, hogy a régi Pp. 136. § (2) bekezdése szerint az elmulasztott első tárgyalás költségében az alperest pernyertességétől függetlenül marasztalni kell, illetve az, hogy az ellentmondás illetékét a másik félre áthárítani nem lehet, az ellentmondást nem teszi nem hatékony jogorvoslattá.

- [9] A Kúria megállapította, hogy a bírósági meghagyással szemben az alapvető jogorvoslati eszköz éppen az ellentmondás előterjesztése. Az erre vonatkozó jogorvoslati kioktatást tartalmazó bírósági meghagyást a felperes az ezúttal pontosan megjelölt lakcímén szabályszerű kézbesítési kísérlet ellenére sem vette át, továbbá a kézbesítésről szóló külön értesítést sem vette figyelembe. Nincs adat arra sem, hogy a nyitva álló határidő elmulasztása miatt a felperes akár egészségügyi, akár egyéb okra hivatkozással igazolási kérelemmel élt volna (régii Pp. 106–110. §). Megállapíthatónak minősítette a Kúria, hogy az ellentmondás mint jogorvoslat előterjesztése az indítványozónak mint felperesnek felróható okból maradt el. A felperes ezen mulasztásait nem teszi semmissé az sem, hogy a bírósági meghagyás – amelyet a felperes egyébként át sem vett – nem tartalmazta, hogy az ellentmondással meg nem támadott meghagyás a jogerős ítélettel azonos hatályú.
- [10] 2. Az indítványozó ezt követően terjesztett elő alkotmányjogi panaszt, amelyben az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján kérte a régi Pp. 136. § (2) bekezdése, valamint a régi Pp. 136/A. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és az adott ügyben való alkalmazásának kizárását, továbbá az Abtv. 27. §-a alapján a Kúria Pfv.IV.20.601/2017/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [11] Az indítványozó álláspontja szerint a támadott határozat és jogszabályi rendelkezések ellentétesek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével és 28. cikkével.
- [12] Az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdésére való hivatkozása kapcsán kifejtette, hogy álláspontja szerint a régi Pp. 136. § (2) bekezdésnek és 136/A. § (1) bekezdésének az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe ütköző alaptörvény-ellenessége egyrészt abból fakad, hogy az ellenmondással a bírósági meghagyás jogszerűsége nem vitatható (nem támadható), és ennek folytán – a bírósági meghagyás elleni fellebbezés, illetve jogorvoslati eljárás lehetőségének hiányában – megdönthetetlen vélelem keletkezik arra nézve, hogy a bírósági meghagyás jogszerű még akkor is, ha a bírósági meghagyás kibocsátásának törvényes előfeltételei részben vagy egészben hiányoznak, és/vagy a kibocsátott bírósági meghagyás lényeges alaki/tartalmi hibában, hiányosságban szenved.
- [13] Másrészt – ugyancsak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe ütköző módon – a régi Pp. 136/A. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenes azért is, mert a bírósági meghagyás joghatálya (jogi sorsa) az ellentmondás előterjesztését követően bizonytalan, ugyanis a régi Pp. 136/A. § (1) bekezdése – példának okáért az ideiglenes intézkedések esetében alkalmazandó régi Pp. 156. § (8) bekezdésétől eltérően – nem rendelkezik arról, hogy a bírósági meghagyás az ellenmondás nyomán hatályát veszíti, vagy a bírósági meghagyást hatályon kívül kell helyezni. Az ellentmondással érintett bírósági meghagyás hatályáról kizárólag a régi Pp. 136/A. § (4) bekezdése rendelkezik, méghozzá akként, hogy a bíróság a korábbi meghagyást hatályában fenntartja, ha az alperes az ellentmondás alapján kitűzött újabb határnapot is elmulasztja, és írásban érdemi ellenkérelmet (régii Pp. 139. §) nem terjesztett elő. Minthogy hatályában fenntartani a hatályon kívül helyezett bírósági meghagyást nem lehet (hatályában fenntartani csak az egyébként is hatályos bírósági meghagyást lehet), a hatályon kívül helyezett bírósági meghagyás hatálya legfeljebb feléledhet.
- [14] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban jár el az ügyben.
- [15] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról dönt. A tanács vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [16] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására – az Abtv. 26. § (1) bekezdésére és 27. §-ára hivatkozással – a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. Az Abtv. 53. § (2) bekezdése értelmében pedig az alkotmányjogi panasz iránti indítványt – a 26. § (2) bekezdése szerinti eset kivételével – az ügyben első fokon eljáró bíróságnál kell az Alkotmánybírósághoz címezve benyújtani.

- [17] A Kúria Pfv.IV.20.601/2017/5. számú ítéletét az indítványozó perbeli jogi képviselője 2018. május 8. napján vette át, míg alkotmányjogi panaszát 2018. július 2-án postai úton nyújtotta be, az ügyben első fokon eljáró bírósághoz. Az indítványozó tehát az alkotmányjogi panaszt a Kúria Pfv.IV.20.601/2017/5. számú ítéletével szemben a törvényi határidőn belül terjesztette elő.
- [18] Az indítványozó jogi képviselője a Magyar Ügyvédi Kamara nyilvántartásában aktív ügyvédként szerepel és az Alkotmánybíróság előtti eljárásra vonatkozó meghatalmazását csatolta az alkotmányjogi panaszhoz.
- [19] Az indítványozó a bírósági eljárásban félként részt vett, így érintettsége a támadott határozattal összefüggésben megállapítható. Az indítvány az Abtv. 26. § (1) bekezdés *b)* pontjának és 27. § *b)* pontjának is eleget tesz, mivel az indítványozó a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [20] 3.2. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, ennek feltételeit az 52. § (1b) bekezdése részletezi. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó kérelme e feltételeknek csak részben felel meg.
- [21] Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, rögzíti az Alaptörvényben biztosított jog vélt sérelmének lényegét és az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit. Megjelöli a sérelmezett jogszabályi rendelkezést és bírói döntést továbbá kifejezett kérelmet terjeszt elő a bírói döntés megsemmisítésére.
- [22] Az Alkotmánybíróság megállapítja, indítványozó alkotmányjogi panaszában szereplő, megsértettnek állított alaptörvényi rendelkezések egyike – a 28. cikk – nem minősül az Alaptörvényben biztosított jognak.
- [23] 4. Az Alkotmánybíróság a XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében vizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényben előírt további feltételeinek való megfelelést. Vizsgálata során a következőket állapította meg.
- [24] 4.1. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulhat az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be.
- [25] Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó által állított, a bírósági meghagyásra vonatkozó eljárás támadott szabályai által, az Alaptörvényben biztosított jogának az esetleges sérelme nyilvánvalóan nem a törvényi határidőn belül alkotmányjogi panasszal támadott kúriai ítélet meghozatala során következett be.
- [26] A Kúria a bírósági meghagyásnak egy korábbi, jogerősen lezárult perben történt kibocsátását már nem vizsgálhatta felül, azt hatályon kívül nem helyezhette. A Kúria az indítványozó által támadott határozatában tehát e rendelkezéseknek a korábbi perben (alapper) történt alkalmazása miatt indított, az indítványozó kártérítés iránti keresete tárgyában hozott jogerős ítélet felülvizsgálatát végezte el.
- [27] Az Alkotmánybíróság korábbi végzésében foglaltakhoz hasonlóan rámutat, hogy a régi Pp. vitatott szabályainak az indítványozói állítás szerinti esetleges alapjog-sérelemhez vezető alkalmazására nem az indítvánnyal támadott peres eljárásban, hanem az azt megelőzően folytatott eljárásban került sor, ezért jelen alkotmánybírósági eljárásban a normavizsgálatnak „az egyedi ügyben való alkalmazásra” vonatkozó feltétele hiányzik {vö: 3337/2018. (X. 26.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [28] 4.2. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszában kifogásolta, hogy ügyében – megítélése szerint – a bírósági meghagyás kibocsátásának egyetlen törvényi előfeltétele sem állt fenn, ezért a bírósági kibocsátása jogszabálysértő volt.
- [29] Az indítványozó továbbá kiemelte, hogy a bírósági meghagyás elleni ellentmondás ezen túlmenően csak a bírósági meghagyás jogerőre emelkedését és végrehajthatóvá válását gátolja meg, ugyanakkor arra alkalmatlan, hogy a fenti – a tisztességes eljárás követelményével ellentétes – jogsérelmeket orvosolja. Hivatkozott továbbá a fizetési meghagyásra vonatkozó rendelkezéseknek a bírósági meghagyástól eltérő voltára, különösen a fizetési meghagyásos eljárásról szóló 2009. évi L. törvény 32. § (1) bekezdésére.
- [30] Az indítványozó vitatta az ügyében eljáró bíróságoknak a régi Pp. szabályaira vonatkozó törvényértelmezését, és az ez alapján hozott kúriai ítéletet.
- [31] Az indítványozó szerint az alapeljárás és a panaszban támadott bírósági ítélet a tisztességes eljáráshoz való joga sérelméhez vezet. Nézete szerint esetében a régi Pp. 136. § (2) bekezdése szerinti bírósági meghagyás kibocsátásának egyetlen törvényi feltétele sem állt fent. Az pedig, hogy a régi Pp. támadott rendelkezései megdönthe-

- tetlen vélelmet állítanak fel a bírósági meghagyás jogszerűségéről, álláspontja szerint alaptalan, mert előfordulhat, hogy a meghagyás – ahogy esetében is – a törvényi előfeltételek ellenére került kibocsátásra, amelynek jogszerűsége a régi Pp. 136/A. § (1) bekezdése szerinti ellentmondással nem vitatható, ezért az ellentmondás nem is tekinthető valódi jogorvoslatnak. Ennek ellenére az eljáró bíróságok arra hivatkozva utasították el kártérítési keresetét, mert nem élt ellentmondással, így jogorvoslati lehetőségeit felróható módon nem merítette ki.
- [32] Az Abtv. 27. §-a értelmében alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó – Alaptörvényben biztosított – jogát sérti [a) pont].
- [33] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy bár az indítványozó kifejtette, hogy az álláspontja szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírói eljáráshoz való joga sérelmet szenvedett, a kúriai ítélet vonatkozásában érvei tartalmilag törvényességi kérdéseket érintenek.
- [34] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz indítvány akkor fogadható be, ha az abban kifejtettek a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet támasztanak alá, vagy ha alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetnek fel. Az Alkotmánybíróság e körben megállapította, hogy az indítvány nem felel meg ezeknek a követelményeknek. Az indítványozó ugyanis egyértelműen az ügyében eljáró bíróságok jogértelmezését tartotta alaptörvény-ellenesnek.
- [35] „Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntések alaptörvény-ellenességének alátámasztására. Ezért az indítvány nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét” {3179/2016. (IX. 26.) AB végzés, Indokolás [15]}.
- [36] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A bírósági döntéseket – az Alaptörvény felhatalmazása alapján – az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálata során.
- [37] Az Alkotmánybíróság az indítvány tartalma alapján a vizsgált ügyben megállapította azt, hogy az indítványozó a támadott határozatok törvényességi szempontú felülvizsgálatát kérte az Alkotmánybíróságtól. Az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata értelmében az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörében eljárva a bírói döntést törvényességi szempontból nem vizsgálhatja felül.
- [38] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszban nem állított olyan pontosan körülírt, releváns alkotmányjogi érvekkel alátámasztott alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vetne fel, ami a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolttá tenné.
- [39] Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 26. § (1) bekezdésében, valamint 29. §-ában foglaltak, illetve az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2018. december 17.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1201/2018.

